

meg, milyen kérdések jöhetnek szóba egyáltalán, a világkép mondja meg, melyek a fontos kérdések és miért, és ezeket milyen módszerrel lehet és kell megválaszolni, úgy az emberi életben is világképünk alapján tájékozódunk, értékelünk és döntünk. Világképünk a világról és az életről alkotott felfogásunk kikristályosodott alakja. Életbevágó, és világraszóló jelentőségű az emberiség egész szellemi fejlődése számára, hogy mennyire képes lényegében teljes képet alkotni az életről és a Világegyetemről.

Élő vagy élettelen a Világegyetem?

Az emberré válás kezdetétől máig ívelő évmilliókon át mindannyian állást foglaltunk, így vagy úgy, a világszemlélet kérdésében.

Az ókori Görögországban még vizsgakérdés volt, például Chrysippos iskolájában, hogy élő vagy élettelen a Világegyetem! Vajon hogyan érveltek, milyen érvek hangoztak el? Nem tudjuk! Az állásfoglalást ma már készen kapjuk, tetszetős, meggyőző csomagolásban: a Világegyetem élettelen, és kész! De hol vannak az érvek? Hol, hogyan, ki és milyen alapon döntött a Világegyetem leglényegesebb, legalapvetőbb kérdésében? A valóság az, hogy egészen egyszerűen elmaradt ennek a kérdésnek a vizsgálata. Nemcsak a tudományos értékű vizsgálat, de a legelemibb érvek is hiányoznak. Ebben a minden másnál alapvetőbb kérdésben ugyanis történelmi okok miatt berögződött egy tudomány-ellenes hozzáállás, amely egyszerűen nyers tényként akarja elfogadtatni azt a véleményt, azt a feltevést, hogy a világ kimerül az anyagiségben, és minden más ebből következik. Pedig ha a Világegyetem él, az mindent, amit tudunk, alapvetően megváltoztat. Megváltoztatja az iskolai oktatást. Ha a Világegyetem él, akkor az „ősrobbanás” csak egy sok életjelensége közül. Ha a Világegyetem él, akkor a biológia az alapvető természettudomány, és a fizikát legmélyebben a biológiából lehet megérteni. Ha a Világegyetem él, akkor a földi élet nem az anyagból, hanem a kozmikus életből keletkezett. Ha a Világegyetem él, akkor a Homo Sapiens nem a majomból, hanem a Világegyetem életerejéből ered. Ha a Homo Sapiens az Élő Világegyetemből ered, akkor az emberiségnek nem alantas a

múltja, hanem kozmikus. Ha az emberiségnek nem alantas a múltja, akkor az emberiség nem a barbárságból fejlődik a fogyasztói társadalom magaslatai felé, hanem egy kozmikus élő erőközpontból, és így át kell értékelnünk a történelmet, az egész fejlődéelméletet. Ha a Világegyetem él, akkor az emberi önazonosságot nem találhatjuk meg a Természettel szemben. Ha a Világegyetem él, akkor nem igaz, hogy a manapság világszerte az iskolákban leadott tananyag világnézetileg semleges – pedig rendszerint így tüntetik fel. Ha a Világegyetem él, akkor nem anyag-, hanem élet-központú társadalmat kell építeni. Ha a Világegyetem él, bennünk él, akkor az ember nem szorul rá külsődleges társadalmi intézményrendszerre erkölcsi felfogása megalapozásához, mert a kozmikus világrend erkölcsisége az embert is áthatja és képes utat mutatni életvezetésünkben. Ha a Világegyetem él, bennünk él, akkor utat mutathat életvezetésünkben. A Világegyetem élő vagy élettelen természete alapkérdés!

Álljunk csak meg egy pillanatra! Felmerül ugyanis egy izgalmas gondolat. Ha a materializmus igaz, akkor nem a tudati tartalmak, hanem az anyagi törvények irányítják agytevékenységünket, és így gondolkodásunkat is. Ha viszont az objektív, tudatunktól független anyagi törvények irányítják a gondolkodásunkat, akkor teljesen fölösleges bármiféle tudati tartalommal próbálni meggyőzni bárkit is! Azzal, hogy a materializmus igényt tart arra, hogy elfogadják és figyelembe vegyék, ellentmond legfőbb tételének. Vagy magunk irányítjuk a gondolatainkat, és akkor nem igaz a materializmus, vagy a tőlünk független, anyagi törvények irányítják gondolatainkat, de akkor nincs szükség arra, hogy a materializmus eszmerendszere bárkit megpróbáljon bárki bármiről meggyőzni, és akkor nincs szükség a materialista nézetre sem. Ha ez az érv helytálló, akkor a materializmus vagy nem igaz, vagy nincs rá szükség.

Élő vagy élettelen a Világegyetem? Olykor még az eltérő vélemények frontjai is felbomlanak ezen az alapkérdésen. Hiszen valljon bármily szigorúan ember-nélküli világnézetet a tudós, magánéletében, családi életében, ember mivoltában mégis az otthonossághoz, az élet tényének elismeréséhez kötődik. Nincs az a megrögzött materialista, gondolom, illetve remélem, aki édesanyja szemébe nézve azt gondolja, hogy édesanyja egy merőben anyagi rendszer.

Ha a materializmus igaz lenne, akkor tudatunktól független folyamatok irányítanának bennünket, akkor nem lehetne jelentősége az emberi érzéseknek, nem lehetne jelentősége annak sem, szeret-e bennünket édesanyánk, házastársunk vagy gyermekünk, szeretünk-e bárkit, vannak-e örök emberi értékek. S mivel a materializmus elterjedt és mélyen beivódott a fogyasztói társadalomba, már fiatal korban megtörheti az ember tartását. Hogyan egyeztethető össze a materializmus az emberi méltósággal? Életünk egyik legalapvetőbb döntése, hogy rövidtávú anyagi érdekeket kövessünk, vagy hosszútávú, lelki-szellemi értékeket. A materializmus az érzéseket, gondolatokat látszatnak vagy mellékesnek minősíti, és ezzel a rövid távú szemléletet, az anyagi érdekeket állítja előtérbe. „Aki nem áll be a sorba, nem adja be derekát, gyakran nehéz esetnek, vagy egyenesen veszélyesnek tekintik” – írja Rosemary Redfern (2011) 2011-ben megjelent „A materializmus hatása a személyes értékekre” című írásában.

„A materializmus halála” című cikkében John West (1996) megállapítja, hogy a valóság materialista felfogása a modern kultúra, gazdaság és politika egészét megfertőzte. Ennek legkárosabb következményeit a következőkben állapította meg:

- Az értelem tagadása
- Az erkölcs, a felelősség, a szabad akarat tagadása
- Az emberi érzések illúzióknak minősítése
- A remény tagadása, a jó győzelmének tagadása
- „A nagy hal felfalja a kishalát” ideológia tudományos színerezetű alátámasztása
- Kényszerítő társadalmak kialakítása, amelyek százmilliók halálára vezettek.

Nemrég jelent meg Tim Kasser (2005) könyve. A címe: Az anyagiasság súlyos ára. A kötet gazdag képet ad arról, hogy milyen következményekkel jár, ha az emberek a valódi belső szükségleteiktől idegen célokat, értékeket választanak maguknak. Kutatási eredmények tucatjait sorakoztatja fel, amelyek mind azt sugallják, hogy amikor a társadalmi/gazdasági folyamatok hatására az anyagi értékek egyre uralkodóbbá válnak a világunkban, akkor azoknál, akiknél valóban ezek válnak legfontosabbá, ördögi kör indul be. Minél nagyobb szerepet játszanak az életükben az anyagi értékek, annál kevésbé lesznek elégedettek